

A szerkesztő lakása:

Rimaszombat, Deák Ferencz-utca 12. sz. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el. Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre 4 ft.
Fél évre 2 ft.
Negyedévre 1 ft.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Janosi-utca 35. illetve Ki-pást-tér 4. sz. alatt
R Vozáry Gyula tanárnál. — Ide intézendők a kiadóhivatali illető előfizetés, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petisors ter-
fogata 6 kr.
Bélyegdij minden beiktatás
után 30 kr.

Nyilttér:

Egy sor 20 kr.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont” kiadóhivatala Rimaszombat Janosi-utca Czikora-féle házában, nem különben minden hazai pósthivatal. Az előfizetés legcélszerűbben posta-utalvány úján eszközölhető. — **Hirdetést** csak a kiadóhivatal vesz fel.

A megváltó.

Nagy idő merült el a végtelenség tengerébe azóta, hogy megszületett a legtökéletesebb emberi és isteni tulajdonságokkal felruházott lény, kinek megjelenésére eloszlott az a homály, mely a földi halandók lelkét sűrű ködként borítá be, mikor még a világot kormányzó eszmék gőczpontja az volt, hogy egyesek jóléteért milliók hozzanak áldozatot.

Az emberiség története, mint egy hatalmas folyó, úgy hullámoz, s a hullámok hátán magok a nemzetek vannak; egy-egy hullám századok alatt emelkedik s századok alatt süllyed alá. A világtörténelem feladata figyelemmel kísérni az emelkedést és hanyatlást s a jelentékeny mozzanatokkal köteles beszámolni az utókornak, hogy ez tanúságot merítvén belőle, akként kormányozza élete hajóját, hogy a leghatalmasabban emelkedő hullám hátán felszínre kerüljön. Valamely nemzet története csak is ez uton tarthat számot arra, hogy a világ-história nagy könyvébe belekerülhessen s ez által mintaképül szolgáljon a jövőnek.

Ha figyelmes szemekkel tekintünk a múltra, arra a meggyőződésre jutunk, hogy minden nemzet a lét és nemlét problémájának kedvező megoldására törekedett; ez eszme szolgálatában egyik-másik felülkerekedett, a hatalmasabb elnyomta a gyengébbet, de a felszínen levő örök igazságok, az örök-szép és jó a leggyakrabban hatalmasabb fegyver volt a kis nemzetek kezében, mint az alabárdokkal sikra szálló nemzetek milliói. A maroknyi görög nemzet műveltsége előtt meghátrált Xerxes hatalmas tábor, s a minden ízében művelt Anglia néhány ezer katonájával hatalmas alatt tartja a közel háromszázmillió lelket számláló Indiát.

E soraink megjelenésekor a művelt keresztény világ nagy ünnepet ül; születése napját ünnepeli annak a nagy szellemnek, ki valódi isteni tulajdonságokkal jött az emberek közé s elegendő bátorsággal rendelkezett arra, hogy a felszínen lévő világ-kormányzó eszmékkel megküzdjön s azokat legyőzze. Önzés és elfogultság kormányozták akkor a világot, mire a születés adott jogot; milliók álltak egy ember szolgálatában, ki élet és halál ura volt, s kinek derült vagy borús homlokától függött összes alattvalóinak jóléte.

De eljött az isten-ember s megtanította az

TÁRCZA.

Kis hja, hogy kritikus nem lettem.

Irtá Mikszáth Kálmán

A jó isten tudja, mire van nekem tehetségem. Amnyi bizonyos, hogy ez a cím furesának látszik az olvasó előtt: „kis hja, hogy kritikus nem lettem.” Mintha a zerge mondaná magáról: „Majdnem jáger lett belőlem.” De olyan az élet, ezer furesaság szövi át. S kivált az újságíró, mint háborus időben a katona, egy egész évre való élményen esik keresztül mindennap.

Vagy kilencz éve lehet, hogy a „Pesti-Hírlap”-ba dolgozom. Ah, hogy tovaröppent az a nap, mikor először ültem mostani asztalomhoz s a szerkesztő rám nézett hidegen, közömbösen: „Hát önre mit bizzak? Próbálkozzék meg hirrovattal?” Nem volt bennem valami nagy bizalma. Akkor még fiatalok voltunk én is, a lap is. Pláne a lap egészen a gyermekéveit élte, épen akkor ment át a fogzásra, a esikő-fogai elhulltak s újak nőttek helyette.

Kilencz év sok idő egy ember életében, de hát még egy lapéban. Több mint száz kötet barnállik a polczokon, a miket mind mi irtunk össze! Istenem, mennyi tenger betű! S e tengerben mennyi esemény eltemetve.

Ha ugy delutánonként néha unalomból lapozgatok bennök, hogy életárul a múlt, aranyos porral behintve. Csak kilencz esztendőről van szó s mégis mintha már a múlt század elavult pergamentjei között turkálnék. Minden lapról emlékezetembe villan valami — apró diadalok, apró örömeik, apró keserűségek, Aprók, de igaziak.

Most bent ülök a parlamentben (mert az ócska nagy íróasztal, a mely mellé kilencz év előtt telepedtem, oda is elvitt engem), de az országot rázkódtató politikai

emberiséget arra, hogy szeressük egymást; eszméket dobott az emberiség piaczára, melyekből meg lehetett tanulni azt, hogy minden embernek, még a legszegényebbnek és legnyomorultabbnak is van létjoga s a szeretet vallása e létjogot elismeri s két ezredévi fennállásával szentesíti.

Ha már egyeseknek meg van, annyival inkább meglehet a nemzeteknek is létjoguk. De keresztényietlen törekvések a szeretet vallásának megapítása óta is voltak s lesznek ezentul is; e törekvések a lefolyt századokban is többféleképen nyilvánultak; részint az egyedül idvezítő vallás köntösébe bujva irtó hadjárat keletkezett azok ellen, kik magát a szeretetet másképen magyarázták, részint a faj és nemzetiség örve alatt követelték el a kisebb nemzeteket megsemmisítő bűn — s mind e tények az egyes korszakok jellemén, a történelem által, mint szegényfoltok ugy említettnek.

Most azonban más idöket élünk. A krisztusi tant a mi korunk érti és magyarázza leghelyesebben: a humanismus, melynek a múltban alig akadtak hívei, ma már uralkodó eszme. Nem milliók fáradoznak egy emberért, hanem egyesek a milliók boldogságáér.

Az isten-ember emlékezete két ezredév óta áll tiszteletben s megmarad az idök végéig, de eszméi csak most kezdenek megtestesülni; a múlt egy tévedésekkel telt vak hit volt, a jelen kezd kibontakozni a homályból. Az emberek tisztábban látnak s önzetlenebbül gondolkoznak s minden létjoggal bíró teremtetett lény boldogítására törekednek.

Ez a legmagasabb eszme, melyért földi halandónak küzdenie kell s melyet meglehet valószínű is.

A legtisztább vallásos indulat, a keresztényi türelem, az önzetlen szeretet törekvésünk céljához juttat.

Nincs okunk kételkedni a felett, hogy mind-czek általában ugy vannak, a mint megirtuk, de helylyel-közvet társadalmunkban még ma is találkoznak oly körülményekkel, melyek az ellenkezőről tanuskodnak. Nem említjük föl az itt-ott felmerülő felekezeti türelmetlenségeket, melyek hála istennek naponkiat ártalmatlanabb alakban nyilvánulnak, de a hazánkban egyforina polgárjognak örvendő nemzetiségek között még ma sem szűnt meg teljesen a surlódás, melyeknek

viharokra vissza nem tudok gondolni oly borzongva, mint a mi bárányfelhőinkre.

Ah, milyen rettenetes nap volt az, mikor a Ghyecy Kálmán halálát hoztuk szép kövér betűkkel, meleg hangu nekrológgal. Kített magáért a reporter, kivált stylaris szempontból; az egész közleménynek csak az az egy baja volt, hogy az öreg Ghyecy maga is elolvasta jó egészséggben. Leverten, szemlesütve jártunk az utcákon. Maga a „gyilkos” reporter — hetekig nem mert mutatkozni.

De bezzeg megdöbben szívem a kevélységtől, ha egy-egy olyan közleményre fordítok, a hol „mi” hoztuk az első értesítést. Sok van olyan. Tarkán mosolyog le az elsárgult papírról. . . Ni, ni, ez meg itt egy cikk még a szegény Kakujay Gyula tollából.

Ó vezette a közgazdasági rovatot. Jószívü, becsületes fiu volt, de én mindig azzal bosszantottam, hogy rossz nemzetgazda. Erről folyt az örökös disputa.

Gyenge testalkatába belekötött valami nyavalya és elvitt. Derék jó öregünk (mert jó „öreg”-nek lítottuk) szépen elaludt örökre, egy tavaszi hónapnak épen az utolsó napján.

Persze, hogy én ezt is felhasználtam argumentumnak. — Hát nem mondtam mindég, hogy nem spekulatív szellem. Ha még huszonnégy óráig húzza a betegségét, fölvehette volna a jövő havi fizetését is.

Vig atmoszphera van a redakcióban. Ott még a halált is kifigurázzák. Nem is jár az oda gyakorta. Hogy a lánglelkü költőért: Reviczky Gyuláért mégis bekopogtatott az idén, talán az az oka, mert ő maga váltig hívogatta a verseiben. Nem jó a halálnak udvarolni.

Az őskorban, t. i. a legrégebbi évfolyamokban furesa dolgokat látta a mai olvasó. Képeket.

Képeket e hatalmas lapban, mely ma az egész országot előzöni s a legkiválóbb intelligencia szükségleteit

célja a lét és nem lét hamisan felfogott kérdésének megoldása.

A mindenséget egybefoglaló szeretet nagy ünnepén, a megváltó születése napján, mi arra a krisztusi tanra hivatkozhatunk, mely szerint felebarátinkat is szeretnünk kell. Ha a szeretet mindnyájunkat egybe kapcsol, akkor megérthetjük a mai kor vezérlő eszméjét, mely azt kívánja, hogy egyesek dolgozzanak a közjóért. Fogjon kezét a magyar, német és tót a magyar haza boldogítására.

A vármegye karácsonya.

„Temetésre szól az ének” . . . Legalább a múlt hét tisztujtási mozgalmában már illetékes ajkak nyilatkozatai egészen ugy hangzottak el, mint ezer éves intézményünk az ősi vármegye halálharangjának szomorú csengése.

Igazán különös képet nyújtanak az emberek e kérdéssel szemben. A ki csak beszél róla, nem győzi magasztalni a megyék érdemeit a múltban, jelentekenyiségüket a jövőben, sohasem felejtve el megemlíteni azt, hogy tulajdonképen nem is olyan rosszak azok, mint a minöknek világgá kürtölték. Ugy vannak vele, mint az egyszerű ember, aki sehogysen akart megelégedni az ekéjével, s mikor kérdezték tőle, hogy mi panasza van hát ellene, azt felelte, hogy: hát rossz!

„De hát mégis, mi a baja? Nem vágja elég mélyen a földet?”

„Vágja biz’ az uram, meglehetősen.”

„Talán fordítani nehéz?”

„Nem nagyon nehéz biz’ az uram, e tekintetben épen jó is volna!”

„Mi az ördög baja van hát, barátom?”

„Hát . . . hát . . . bizony zöldre van az festve uram, pedig kéken szébb volna!”

A szegény vármegye is valószínűleg zöldre van festve, azért kell meghalnia.

* * *

Már az öröm-estélyen is — a mi a tisztujtás alkalmából rendeztetett — olyanformán nézett ki az ünneplő társaság, mint egy halotti tor. Mennyi eloquentia volt ott zár alatt! Mert hát olyan szűken eredt a beszéd, mintha a nemes szónokok féltek volna szóba kezdeni, attól tartva, hogy elmélkedésük közepén egyszer csak eltalálják kiáltani magukat, hogy „eljen a megboldogult!”

A főispánt csak könnyű volt felköszönteni, mert ő ezután vagy több lesz vagy legalább annyi, mint eddig volt, de már például a viczispánra ha tisztozott volna

elégíti ki. Hja, fiatal korában Deák Ferencz is verebeket fogdosott.

Ugy van, képekkel jelentünk meg, minden héten kettő jött s ezeknek az én barátom Pulszky Károly volt a mesztük. Ő válogatta ki s irta hozzájuk a szöveget.

Egyszer a Hogarth választási képei jelentek meg. Egy egész cyklus: eleven mozgalmas csoportok, tömördek alakkal. Pulszky Károlynak egy déntán el kellett sürgösen mennie a redakceióból, rám bízta a Hogarth képet.

— Ird meg, kérlek, helyettem.

— Nem értek én fiam a képekhez, a miiben te olyan nagy szakértő vagy.

— Ejh, irtj, a mit akarsz. Nehány sort. Valami se hideget, se meleget. A szövegnek meg kell lennie.

Szétesaptam a begömbölyített kartont a fél kezemmel s a mit laikus szemekkel egy pillánatra láthattam a képen, leirtam ilyen formán: „Választók jönnek a falvakból, a kiket az uton elfognak a kortések s viszik a kocsmákba, a hol a különböző pártok tanyái vannak. Az „Oroszlány” kocsmá kapujánál a szobaleány áll s olvassa a napi vagy talán inkább az éjjeli bevételeit. A háttérben az elmaradhatatlan katona-udvavló kaesingat rá s nyújtja feléje a kezét stb.”

Reggelre így jelent meg a képszöveg. Bezzeg nagy haraggal esörtetett fél Pulszky Károly.

— Hol jártál iskolába? — kérdé zordonan, szemrehányón.

— Rima-Szombatban, Selmezbányán. De mért kérdezed?

— Nem a Brockhaus Lexicon számára, ne félj. Csak azt akartam megtudni, hogy hol nevelik olyan rosszul a fiataljagot!

— Mi bajod? Nem értelek.

— Kompromittáltál, szerencsétlen! Bolondokat irtál a képről.

valaki, hogy köszöntötte volna fel: úgy-e mint a vármegye első vagy mint utolsó választott tisztviselőjét?

Mert a hogy a szellő fujdogál — úgy látszik — hogy elsőnek választatott ugyan, de — fájdalom — utoljára!

Valóban megfordított világot élünk! Nem hiába jött a karácsony édes emlékeztetőül a kicsiny Jézusra, de ennek életörténete — kicsiben — ismétlődni látszik a keresztre feszített vármegye nemzeti sorsában. Hányszor védte meg hazánkat ez intézmény egy ezredében át, hányszor volt megváltónk, s nem tudom mégis — vagy talán csak az én plebejus szemem látja így — miért árulják el épen saját tanítványai: a modern administratio ezen komor apostolai?

Csak jöjj, jöjj, szelid karácsony, fehérnek látszó diszes köntösödben: vond be a fák lombjait rideg zuzmárával, az emberek szíveit esendes békétürréssel, hadd szülessék meg a szegény kis Jézus — állami administratio — a számarakolban; hadd hozzák el a parlament napkeleti bőlesei diszes ajándékaikat: aranyat, tömjént és myrrhát, azért mégis csak akkor leszesz te magyar! nemzeti életünknek igazi megváltója, mikor majd keresztrefeszítettél! Eljön majd a fekete nagy péntek is és te meghalsz, s eljön a harmadik nap is: a fenséges, diadalmas feltámadás ragyogó napja s annak hajnalán — hiszem — feltámadsz te édes Vármegyéim, s gyógyult sebeidet szívesen hordozva, megmutatod „a világnak, hogy még erőd szilárd s hogy ezredes fokodnak új ezredév sem árt!”

Jöjj, jöjj szelid karácsony angyalokkáddal; bőleseiddel és kicsiny Jézussal, eljön még utánad a fekete Péntek s a feltámadás ragyogó napja is!

De ha nem találj eljönni derék feltámadás — zajos restauratio — többé, akkor igazán nem tudom, hogy mához hat esztendőre miről fogunk megint hárni beesületes hasábot írni a „Göngör-Kishont“-ba? Civis.

Az adókötelesek teendői

A rimaszombati kir. pénzügyigazgatóságól.

I.

Az I-es és II-es osztályú keresetadókat illetőleg.

Az I-es és II-es osztályú keresetadókat nem az adókötelesek vallományaik alapján, hanem a hivatalból eszközölt összeírás után vették ki. Ezen összeírás 1889. évi november 15—30. között a községi (városi) közegek által házról-házra foganatosították és a ki ez alkalommal a személyét, a vele közös háztartásban élő családja tagjait, illetve az összeíráshoz szükséges adatokat be nem mondja, az összeírás küldöttébe valótlan bementések által félrevezeti vagy munkájában hátráltatja, az adókötelesek kifizetését követő 1—50 forintig terjedő pénzbírsággal büntetik.

II.

A házadót illetőleg.

Az házbérvallományok 1889. évi november 15—30. között a községelöljáróságnál (városi adóhivatalnál) adandók be. Azok, kik vallományaikat ezen idő alatt be nem adják, a községelöljáróság (városi adóhivatal) által vallományaik beadására nyolcz napi határidő kitézése mellett, a községben (városban) szokásos módon oly megjegyzéssel hivatnak fel, hogy ezen újabb határidőnek be nem tartása esetén, adójuk hivatalból fog megállapítani.

Azon háztulajdonos, birtokos vagy felügyelő, ki házbérvallományt nem ad, avagy hiányos alakban beadott vallomását hivatalosan megjelelt hiányait legalább nyolcz nap alatt nem pótolja, a hiányok pótlása végett elrendelendő helyszíni szemle költségeit viselni tartozik és azonkívül 1—50 forintig terjedő pénzbírsággal büntetik.

Oly háztulajdonosok, kik házbéradót kötelesek fizetni, az adóhatósággal mindazon adatokat közölni kötelesek, melyek az adó kivetéséhez szükségesek.

A háztulajdonos vagy a ház állandó hasznélvezője a házbér bevallását meghatalmazott által is eszközölheti, házbéreltítkelés esetén azonban a felelősség a háztulajdonost terheli.

Ha többen tulajdonosok, a vallományt valamennyiüknek vagy az általuk e célra különösen felhatalmazottnak

— Hiszen mondtam, kérlek, hogy nem értek hozzá.

— De ki hitte volna a tudáshiány ilyen rettenetes mértékét! Botrány! A közönség nekem fogja tulajdonítani az egész szótlenységet, mert névtelenül jelent meg s a többieket én irtam.

— Bele nem halsz te abba!

Mind nagyobb-nagyobb dühbe jött az én tisztelt barátom, esapkodott a kéziratokkal és hadonászott a kezével.

— Nem szobaleány az, te balek, hanem Anglia alakja, ki a pénzt olvassa, a mibe a választások kerülnek. De neked persze fogalmad sincs az allegóriákról. Nem baka az, (Oh mingyárt megpukkadok mérgemben,) nem katoná az, hanem a római pápa a tiorával fején, a ki Anglia felé nyújtja kezét.

Nemsokára feljött az öreg Pulszky Ferencz is, akinek elpanaszolták a nagy lapsust. Az öreg ur közömbösen mondá:

— Tanulatlan mester kész hóhér. Minek biztatók rá a dolgok, úgy kell nektek.

Ezalatt apródonként az én vérem is felforr s inkább kötekedési szándékból odakiáltottam:

— De hátha úgy van a dolog, a hogy én leírtam.

Gunyos nevetés támadt erre, Károly azonban még mérgesebb lett s nyomban szalasztá a szolgát a muzeumba angol és német Hogarth-magyarzatokért.

Egy órá mulva jött meg Samu egy nagy nyaláb könyvvel.

— Hollá! Ide velök, ide velök!

Felütik az egyiket, mely még Hogarth életében jelent meg, elkezdik olvasni hangosan. Hát egyszer csak elful a Károly hangja, Mi ez itt? Meg van ez bolondulva?

Hát bizony az egykoru magyarzó is szobaleánynak látta Anglia alakját és angol granátosnak a római pápa ő szentségét.

kell aláírni, de ekkor is valamennyi felel a vallomás helyességéért.

A házak nyers jövedelmét mind ama szolgáltatás képezi, melyet a tulajdonos a bérbeadott ház használatát fejében a bérlőtől huz. Hozzászámítandók az állami és községi adók, a tüzkárbiztosítási összeg, a közmunka, katonaszállásolás és a házjavítások vagy átalakítások költsége, továbbá azon összegek, melyeket a bérlő a bérbeadónak vízvezeték, éjjeli világítás, szemétkihordás és más hasonlizen fizet s végre minden egyéb természetbeli szolgáltatások. Emlékeztetjük a háztulajdonos vagy annak meghatalmazottját minden épületnél, lakásnál vagy lakásrésznél levonás nélkül úgy köteles bevallani a házbéreket, a mint azok megkötettek illetve kinembérelteknek megköthetők volna.

Butorzzattal vagy kerttel bérbeadott házak, vagy lakások házbéradó alapjául akként vétetnek fel, hogy az összes bérből az az összeg, mely a butorzzatra vagy a kertre esik, levonatik. A levonásokat azonban szintén be kell vallani.

A házak nyers jövedelméhez csupán azon összegek nem számítottak, melyeket a bérlő házbérekrajzárók elnevezése alatt fizet. Ezen összegek elkülönítve mutatandók ki vagy megjegyzendő, hogy a bevallott házbérvédelemben a házbérekrajzárók is befoglaltatnak, mely esetben a házbérekrajzárók a nyers jövedelemből mindenekelőtt, vagyis az épületfenntartási és az értéktörlesztési törvényes százaléok leütése előtt vonatik le.

A bérlők magán a vallomási iven bizonyítják a vallomás helyességét, növekednek a háztulajdonos kötelelősszerű felhívása folytán az illető rovatba bejegyzése által.

Az a háztulajdonos, birtokos vagy felügyelő, ki a vallomási ivet annak kitételese előtt, azaz mielőtt abba a bérösszeget beírta volna, a bérlőkkel aláírta, annyiszor büntetik 100 forinttal, a hány bérlőnél követte el eme mulasztást. A befizetett bírság egészben a feljelentőnek adatik.

Az a háztulajdonos, birtokos vagy felügyelő, a ki a lakásüresedés megszűnését, a házadó nemének változását (azt a körülményt, hogy az eddig házoztályadó alá tartozó ház vagy lakásrész kibérlés következtében házbéradó alá kerül vagy fordítva), vagy az ideiglenes adómentesség megszűnését a községelöljáróságnál (városi adóhivatalnál) a változás beálltát követő 14 nap alatt be nem jelenti, jövedéki kihágás miatt azon összeg 1—8-szorosával büntetik, mint a mely összeggel az államkincstár megkárosult. Ha kárösszeg ki nem nyomozható, a pénzbírság 1—500 frt.

A kivetett házadó mérve ellen a közigazgatási bizottsághoz fellebbezhetni. A fellebbezés a lajstrom kitételének napját, illetve azokra nézve, kik első ízben rovatnak meg házadóval, az adónak az adókönyvecskébe történt bejegyzését követő 15 nap alatt a községelöljáróságnál (városi adóhivatalnál) nyújtandó be. A közigazgatási bizottságnak az elsőfoku kivetést helybenhagyó határozata ellen további jogorvoslatnak nincs helye. Az elsőfoku kivetést megváltoztató határozat esetében nyitva áll a fellebbezés, a pénzügyi közigazgatási bírósághoz, ezen fellebbezést a másodfoku határozat kézbesítésétől számított 15 nap alatt a közigazgatási bizottságnál kell beadni. A fellebbezésnek egyedül akkor van halasztó hatálya, ha a közigazgatási bizottság eljárásában a törvény szabályait sértette meg.

III.

A III. osztályú keresetadókat illetőleg.

A III. osztályú keresetadó alá eső jövedelmet az adókötelesek 1890. évi január hóban tartoznak bevallani; a vallomási iven a község elöljáróságánál (városi adóhivatalnál) kaphatók.

A III. osztályú keresetadó az adóévet megelőző 3 évi tiszta kereseti vagy üzletnyeremény, ha pedig az üzlet még annyira ideig fenn nem állana, illetve a kereset nem léteznék, a fennállás vagy létezés idejére eső tiszta üzlet- illetve kereseti nyereseméy átlaga alapján és pedig 3 év tartamára való érvénynyel lesz kivette.

A ki több keresetből vagy üzletből huz jövedelmet, köteles minden egyes üzletről vagy keresetről külön vallomást adni.

Azok az adókötelesek, kik segédmunkásokkal dolgoznak, vallomásaikhoz segédmunkásaik jegyzékét csatolják; a jegyzékekben a segédmunkások neve, belépésük ideje és havi vagy évi fizetések pontosan kiteendő.

Az, a ki az adókötelesek és az adótárgyak összeírása után lép a III. osztályú keresetadó alá eső jövedelem élvezetébe, az üzlet megnyitása illetve a kereset megnyitása napjától számított 2 hó alatt ad vallomást.

Nosza, hol a másik könyv? De a másik, harmadik és mindenik szakmunka csak azt erősítette meg, amit én leírtam.

Hallgatagon néztek egymásra a Pulszkyak.

Arczomat előntötte a „diadal“ derűje s kevélyen lépkedtem a Pulszkyak felé, gonosz malicziával érintve Károly vállát és dolyfős önérzettel vetve oda:

— Okos familia vagytok ti Karesikám, — de a képekhez csak én értek.

Károlyban volt annyi szellem és taktika, hogy ő is elnevette magát és sohasem haragudott többé e „felülke-rekedésért“, a mely végre is nem erősít meg egyebet, mint azt, hogy a vak tyúk is talál néha buzaszemet. Sőt egyárszor azóta megtette velem azt a tréfát, hogy mint képtár-igazgató tanácsot kért tőlem képek dolgában.

Kedves, bohókos idők voltak ezek. A redakezió a győztes részére állt s erőnek erejével engem akartak küldözni a képtárlatokra műkritikusnak.

A szerkesztő így szólott jóakaratu hangon:

— Végre megtaláltuk benne, hogy mire van talentuma. Az igaz, hogy sokáig kerestük.

Végre már magam is bele kezdtem nyugodni, hogy mint „piktör-ölő“ futom meg újságirói pályámat, midőn megbetegedett az én tisztelt barátom Törs Kálmán, a ki kedves, élénk leírásokot hozott naponként az „Országházból“. Ez volt lapunkban a safrány.

Egy napon csak nekem esik Légrády Károly:

— Tudod mit gondoltam? Bemehetnél ma a házba megírni Törs helyett a karczolatot.

— Furesa ötleteid vannak. Ertek is én ahhoz!

— Próbáld meg!

Addig nógatott, ösztökélt, hogy megtettem az ő kedvéért, mig nem aztán aprélonként ott rekedtem, hozzá szoktam a karczathoz, hová most a földszintről is szeretettel nézek fel mindennap. Mert hiába, a ki egy-

Tiszta nyereseméynek vétetik az összes jövedelem az a része, mely az üzlet vagy kereset folytatásához szükséges kiadások levonása után fennmaradt; oly kiadások azonban, melyek az adókötelesek vagy családjának és hozzátartozóinak fenntartására szolgálnak, a jövedelemből le nem vonhatók.

Az adóköteles a vallomási iven minden rovatait kitölteni és annak bizonyításul, hogy az adatokat tudomásához képest pontosan és lelkiismeretesen közölte, a bevallás helyét és idejét külni, nevét aláírni tartozik.

Az üzletnek vagy keresetnek az államkincstár megrövidítésére irányzott szándékkal valótlan bementés vagy be nem vallása jövedéki kihágást képez, mely a kárösszeg 1—8-szorosával büntetik. Ha a kárösszeg ki nem nyomozható, a pénzbírság 1—500 frt.

A III. osztályú keresetadó az adókövető-bizottságok által állapították meg. Mielőtt azonban ezek tárgyalásait meg tartatnák, az adókövetési javaslatokat tartalmazó s a kir. pénzügyigazgatóság által kiküldött lajstromok a község (város) házára nyolcz napra kitétetnek.

A kitétel helye és ideje előre kihirdetetik és a kihirdetett helyen és időben a lajstromok mindenki által betekinthetők. A saját személyét vagy másokat illető adókövetési javaslatokra nézve a kitétel alatt a kir. pénzügyigazgatósághoz, utóbb az adókövető bizottságnál írásban észrevételeket is lehet előterjeszteni.

Az adókövető-bizottságok ülése nyilvánosak és azokon bárki megjelenhetik.

Az adókövető-bizottságok végzéseiket nyomban kihirdetik, mely végzések ellen az érdekeltnek jogában áll az ülés folyama alatt előszóval fellebbezni és felebbezést indokolni. De a jelenlévő adókötelesek nemcsak a saját adójukat, hanem a mások adóját megállapító végzéseket is fellebbezhetik, ha a végzés által megállapított adót aránytalanul tartják a többi adókötelesek adójához mérten. Az ülésen bejelentett fellebbezések indokainak írásban kifejtésére 8 napi határidő van kiszabva.

Az, a ki adóügye tárgyalásán jelen nem volt, fellebbezését az ülés folyama alatt megrótt adókötelesek névjegyzékének kifüggesztésétől számítva 15 nap alatt adja be a kir. pénzügyigazgatóságnál.

Midőn az adókövető-bizottságok az adókövetési lajstromokban javaslatba hozott adót felemelik, a végzésről, ha kihirdetésénél az illető adóköteles jelen nincs, azt írásban értesítik. Az ily végzések ellen irányuló fellebbezés a kézbesítéstől számítva 8 nap alatt a bizottsági előadónál nyújtandó be, ki az átvételről vérvényt állít ki.

Az adófelszólamlási bizottságoknak az adókövető-bizottságok végzéseit helybenhagyó végzéseit ellen további jogorvoslatnak csak akkor van helye, ha az adófelszólamlási bizottságok az adót felemelték, vagy az előző évinél nagyobb összegben vetették ki, vagy ha az adóköteles azon adónemmel először rovatott meg. Az elsőfoku kivetést megváltoztató végzés esetében nyitva áll a fellebbezés a pénzügyi közigazgatási bírósághoz, ezen fellebbezést a másodfoku végzés kézbesítésétől számítva 15 nap alatt a kir. pénzügyigazgatóságnál kell beadni. A fellebbezésnek halasztó hatálya rendszerint nincs.

IV.

A IV. osztályú keresetadókat illetőleg.

Állandó fizetésből eredő jövedelmét mindenki 1890. évi január hóban tartozik bevallani; a vallomási iven a község elöljáróságánál (városi adóhivatalnál) szerkeztők. Azonkívül az, kitől az adóköteles fizetését huzza, szintén kötelezhető arra, hogy az általa fizetett adóköteles jövedelmét vallja be.

Az állandó fizetésből eredő jövedelem a folyó évi állapot szerint veendő fel, ha az megállapítható nem volna, az előző évit kell kitüntetni.

A nyilvános számadásra kötelezett egyesületek és vállalatok alkalmazottjai vallomást nem tesznek, az ő jövedelmeiket az illető vállalatok és egyesületek vallják be, a kivetett adót tőlük beszedik és az állampénztárba beszedik.

Az ezen adónem alá tartozó jövedelemnek az államkincstár megrövidítésére irányzott szándékkal valótlan bementés vagy be nem vallása jövedéki kihágást képez, mely a kárösszeg 1—8-szorosával büntetik. Ha a kárösszeg ki nem nyomozható, a pénzbírság 1—500 frt.

A kivetett IV. osztályú keresetadó mérve ellen a közigazgatási bizottsághoz fellebbezhetni. A fellebbezés a lajstrom kitételének napját, illetve azokra nézve, kik első ízben rovatnak meg. VI. osztályú keresetadóval az adónak az adókönyvecskébe történt bejegyzését követő 15 nap alatt a községelöljáróságnál (városi adóhivatalnál) nyuj-

szert megköstolta [az újságirói kenyeret, édes az annak örökké.

Ami a huszárnak a szeretője, lova és munda együttléve, az nekünk a lap. A fészek a hol esipogni kezdtünk, a hol a szárnyunk megnőtt. Meleg az és puha is, bár kietlennek gondolná a közömbös szemlélő. Ma sem érzem én magam otthon sehohol a világon, csak ennél a füstös ócska asztalnál, a „Pesti Hirlap“-nál. Aldja meg az Isten, ezt az öreg asztalt!

Ime, ez annak hü históriája, hogy műkritikák helyett a karczolatírásba bonyolódtam. Pedig egy hajszál hiba volt már, hogy nem lettem tudóssá a Hogarth-képek révén.

No de nem panaszkodom; így is elég jól ütött ki. A t. Házzól írt tudósítások gyorsan tették ismertté a nevemet.

Ha ugyan azok tették; mert furesa a közönség. Engedjék meg, hogy elpanaszoljam. . . .

Nem rég vidéken bemutatnak egy tanárnak.

— Igen, igen. — mondja tünődve — emlékszem, olvastam már a nevét . . . olvastam, igen, igen. . . . Hol is csak? Hol is csak? . . .

Türelmetlenül mohón keresgél emlékei közt, egy párszor megütögetve tenyerével a homlokát, mintha mondaná: „Édes eszem ne kötekedj“,

Végre vidáman kurjantott.

— Aha, emlékszem már hol olvastam a nevét.

— Ugyan hol?

— A „Függetlenségben“ volt, hogy egy forintot tetszett adni a Göczl kardjára.

En bizony nem emlékeztem már rá. De az sohase megy ki többé az eszemből, hogy voltaképen mennyit ér az a titulus: „ismert nevé irónk“.

tandó be. A közigazgatási bizottságnak az elsőfoku kivételt helyben hagyó határozata ellen további jogorvoslatnak nincs helye. Az elsőfoku kivételt megváltoztató határozat esetében nyitva áll a fellebbezés és a másodfoku határozat kézbesítésétől számított 15 nap alatt a közigazgatási bizottságnál kell beadni. A fellebbezésnek egyedül akkor van halasztó hatálya, ha a közigazgatási bizottság eljárásában a törvény szabályait sértette meg.

Másolat.

Nyílt levél

a gömörmezei ág. hitv. evang. egyházmegye nagyságos és nagytiszteletű elnökségéhez.

Alóírt ezennel kinyilatkoztatom azt, miszerint elismerem, hogy magyar hazaelenes vagyis pánszlavisztikus szellemben neveltetvén, ily szellemtől áthatva lévén, megfelejtkeztem azon kötelességről, melyekkel minden e hazában élő honpolgár a magyar nemzetnek tartozik. Miután azonban komolyabb megfontolással arról győződtem meg, hogy tévedtem, hogy pánszláv nemzetiségi rajongással bünt követtem el, alázattal esedezem: méltóztatásnak engem gömőri ev. egyházmegyénk kebelébe kegyesen befogadni, alkalmaztatásom által, nekem tért és módot nyújtani arra nézve, hogy igaz és őszinte megtérésemet s magyar hazánkhoz való őszinte ragaszkodásomat bebizonyíthassam és igazolhassam; felhatalmazván egyszersmind a nagyságos és nagytiszteletű elnökséget arra nézve, hogy azon esetben, ha azon ígéreteket megszegném s ha befogadtatván méltatlannak mutatnám magam azon erkölcsi felelősségre, melyet személynemnek az egyházmegyei közönséggel szemben vállalni méltóztatnak, röviden, közigazgatásilag bárhol elfoglalandó állásomtól elmozdítani és kenyeremtől megfosztani méltóztatassanak. Isten engem úgy segítjen!

Kelt Ispán-mezőn, 1889. decz. 14-én.

Bartho Mihály s. lelkész.

1600^{ssz.} Ezen másolat az eredeti „Nyílt levél“-lél összehasonlítván, szövege szerint egyezőnek találtatott.

Kelt Sütvetén, 1889. decz. 15-én.

(P. H.) Terray Gyula gömőri ev. főesperes.

Helybeli hírek.

Lapunk tisztelt olvasóinak boldog ünnepelést kívánunk.

Olvasóinkhoz. Midőn jelen számunkkal a „Gömör-Kishont“ tizedik évfolyamát befejezzük, egyúttal újabb előfizetési felhívást intézünk olvasóinkhoz lapunk **tizenegyedik** évfolyamára. — Rimaszombatnak ugy is, mint minden tekintetben előhaladásra törekvő városnak, ugy is, mint megyei székhelynek szüksége van egy tiszta magyar hazafiságot mindig szem előtt tartó, a város és megye, valamint minden erkölcsi testület és humanus intézmény érdekeit képviselő lapra. Ennek fogva lapunk semmiféle párt vagy önérdék szolgálatába lépni nem fog, de az igazságért mint eddig, ugy ezután is tisztességes eszközökkel harcol — Bizalommal fordulunk tehát városunk és megyénk nagyérdemű közönségéhez azon kérésünkkel, hogy vállaltunkat erkölcsi és anyagi tekintetben támogatni sziveskedjék. A lefolyt év folyamán szerkesztőségünk azon helyzetbe jutott, hogy városunknak és vidékünknek igen nagy számu tollforgató egyénét számíthatja munkatársai és levelezői körébe, így a társadalmi és tudományos élet különféle ágaiból hozhat szakavatott tollal írt cikkeket, figyelemmel kísérheti a vidék társadalmi és kultur-mozgalmait s hétről-hétre bő hírrovatot vezethet. Ezeknek kívül közöljük a megyei és városi közigazgatás hivatalos ügyeit is, valahányszor a közérdek kívánja. Az eddigi szives támogatást köszönve köszönjük. Lapunk iránt mostanáig tanusított s az év berekesztése előtt anyagi oldalról is nyilvánított érdeklődés reményét és bizalmat kelt lapunk jövője felől s ebben a reményben ígérjük meg, hogy mennél fokozottabb lesz az érdeklődés meg támogatás a tisztelt közönség részéről irányunkban, annál fokozottabb és lelkesedőbb odaadással törekszünk a kiváló munkakörülmenyekre képest megfelelni.

Az előfizetés legegyszerűbben postautalványon eszközölhető a kiadóhivatalhoz czimezve. Az előfizetés feltételei: Egész évre 4 frt. Fél évre 2 frt. Negyed évre 1 frt.

A karácsonyi szent ünnepek miatt lapunkat nem esütörtökön, hanem egy nappal előbb adjuk ki.

Lemondás. Nagy sajnálattal hallottuk azt a szomorú hírt, hogy városunk kimagasló oszlopember, Csider Károly, ki most Dél-Tirol Arko nevű enyhe éghajlati városában tölti a telet, betegeskedése miatt a helybeli ev. ref. egyháznál viselt főgondnoki tisztéről lemondott. — Bár minél előbb gyógyítaná meg s adná vissza nekünk a jó ég azt a jó és hasznos férfit közügyeink és övéi hasznára meg örömére!

Élelőptetés. Ő Felsője a király Rákossy Jenő kir. törvényszéki jegyzőt, ki nemrég bevezeték át Rimaszombatra, onnan a rozsnyói járási bírósághoz az elhalt Absolon Ferenc helyére albiróvá nevezte ki!

A városi képviselő választása mint lapunkban előre jeleztük, f. hó 20-án csakugyan megtörtént. Eredménye betűrendben a következő: Barányi Gusztáv, Barna

Imre, Bodzássy József, Broncs István, id. Csapó János, ifj. Csapó János, Éva János, Glanf Pál lelkész, Hollósy József, Kalla Mihály, Konyha Géza, Kovács Zsigmond, Singer S. Leo lelkész, Soós Ferenc és, Soós Ferenc timár, Terhes Pál lelkész, Török János és Török József. Üdvözljük az új képviselő urakat! Meg vagyunk győződve, hogy a megtisztelt egyének pontosan eljárván a gyűlésbe, a közügy javára buzgón fognak közreműködni.

Lakoma. Szerdán este Gömörmege megválasztott tisztviselői szépen sikerült lakomát rendeztek a „Három Róza“ vendéglő nagy termében. Lehetek mintegy százan, köztük sok szép hölgy, kik a nevezetes nap választási mozgalmában is annyiban részt vettek, hogy a választási terem karzatán is megjelentek. Kevéssel nyolcz óra után kezdődött a vacsora, mely Vidovits jó hírű konyhájáról került ki s egyenruhás megyei hivatalosok által hordoztatott szét. Mindjárt az első fogás után Török János kir. törvényszéki bíró emelt poharat, éltetvén a ujonnan, talán utoljára választott megyei tisztikart: klaszikus stílusú beszéde, melyben talán vonásokkal jellemezte a régi vármegye szerepét a politikai életben, nagy hatást keltett. Utána Bornemisza László alispán szólott. A tisztikar eddigi működését vázolván, egy pillantást vetett a jövőbe is, melyben az eshetőleges állami adminisztráció daczára teljesíteni fogják kötelességüket: éltette a megye közönségét, mely működésüket támogatja és ellenőrzi. Hevesség Bertalan Gömörmege hölgyeierítéi poharát. A társaság fiatalabb tagjai tíz óra után tánczra perdültek s Palócz Kálmán kitűnő zenéje mellett reggelig mulattak.

Egyesületi élet. A helybeli koresolyázó egyesület esütörtökön, karácsony második napján délután zene-szó mellett fog koresolyázni. Szilveszter estéjén pedig a kaszinó játék termében tea-estélyt rendez. Ez estély taxaly is kiválóképen sikerült; reméljük, hogy a haldokló esztendő utolsó óráit a társaság az idén is kellemesen fogja töltöni.

Közügyölését a helybeli polgári olvasókör 1890. évi jan. 12-én tartja meg.

Kossuth Lajosnak és családjának szépen sikerült arezképet hoztatta meg a napokban a helybeli polgári olvasókör választmányja, a mely egyszersmind díszes rámba foglaltatja e szép képesportozatot. A képen láthatók Kossuth szülei, testvérei, neje és gyermekei. Kár, hogy e művet nem Budapesten, hanem Bécsben állították elő, a mi mindenesetre a bécsi üzletember élelmesebb és elevenebb voltát bizonyítja, mert hamarabb jött a bécsi iparos arra a gondolatra, hogy a nagyrabesült családot, mely az egész magyar haza osztatlan kegyeletében s tiszteletében részesül, együtt lefényképezve állítsa elő.

A város költségvetése az 1890-ik évre. Három hatalmas íven részletezett kimutatás fekszik előttünk, melyből megtudjuk, hogy szab. Rimaszombat városának jövő évi összes szükséglete 97178 frt 86 kr. s erre a fedezet is ugyanannyi. Tavaly nagy gondot adott pár ezer forint deficitnek elhárítása is, ma már az egyensúly helyre van állítva az egyes tételknél eszközölt megtakarítások által. A szükségletben a közművelődési kiadások 9306 frt 80 krt tesznek ki, tehát a város összes jövelemének tizedrészét fordítja iskolai czélokra (Budapest hetekérszét). A terhelő adósságok 25 ezer forintot emésztnek meg. Új kiadásokat a szükségletben nem igen láthatunk. A fedezetben legérdekesebb tétel a regále kártalanítási összegének 4 1/2% kamata, mely 19645 frt 65 krt tesz ki.

Az árvák karácsonyfaja. Mult vasárnap igen szép s lélekemelő látványban és jelenetben részesítette az érdeklődőket a helybeli jótékony nőegyesület választmányja, amennyiben, mint az előző években, ugy most is atyja helyett atyja, anyja helyett anyja volt az apátlan és anyátlan árváknak, kik felekezeti külömbég nélkül részesültek a Megváltó drága születése napjára a nekik szükséges ruha- és ételmenüekben. A kisdédvő intézet utczára néző nagy termében 1/6-ra gyult fel a gazdag karácsonyfá, s nyomban rá bejött az árvák nagy csoportja s a már szép számmal egybesereglett hölgyek és néhány férfi jelenlétében Terhes Pál ev. ref. lelkész szellemben gazdag beszédben esztelte az összejövetel célját, s rövid vonásokban vázolta az egyháztörténelemből a női szív hatalmas erejét s eredményes áldását, majd forró imádságot bocsátott az ég urához! A megíató ünnepen nemre, korra, vallásfelekezetre nem tekintve osztottak szét a születlen kisdédek és gyermekek közt hasznos tárgyakat.

Könyvadomány. A helybeli polgári olvasókör derék választmányja egy tag javaslatára elnököt és jegyzőt egybeek közt azzal bízta meg, hogy a magyar tudományos akadémia kiadásában megjelenő M. A. Ertesítő ügyében, mit az akadémia az olvasókörnek díjtalanul hajlandó megküldeni, egy kéro levelet intézzen a n. t. akadémia titkári hivatalához a becses könyvnek évről-évre állandóan küldése végett. Elnök és jegyző egy szép iratban meg is tették a kívánt lépéseket meglehetősen idejekorán, így a polgári olvasókör az előjárásig pontos figyelme folytán abban a szerenésben részesült, hogy az említett értékes könyvet évről-évre gratis fogja kapni a m. akadémiaától. Az a könyv „m. tudományos akadémiai Ertesítő“ ez. a. magában foglalja minden évben szép fejlődésnek indult és időnként tetemes alapítványokhoz jutó m. t. akadémia kiadásában és segítségével megjelenő tudományos művek rövid, velős ismertetését, továbbá az évenként elhaló akadémikusok felett tartani szokott magvas emlékbeszédeket is. Ennek fogva igen helyes volt a polgári olvasókör figyelmes választmányának a maga idején való előzetes intézkedése.

Bál. A helybeli polgári olvasókör saját könyvtára javára 1890. jan. 20-án rendez táncmulatságot.

A rimaszombati reálélt Weisz Károly eddigi bérle vette ki az államtól 30,050 frtért három évre.

Sport Keményen tartja magát a tél; az utóbbi napokban úz fokozódott is az időjárás a gömöri térségben, s így a koresolyázók kedvtelésére pompás idő jár. A rimaszombati jégpálya talán még sohasem volt olyan jó karban, mint az idén, sajnos, hogy naponként igen kevesen veszik igénybe. A délutáni órákban a leglátogatottabb, de abból az egyesületből, melynek tagjai legszámosabban vannak, többen is fölkereshetnék azt a pompás jégpályát, melynek jó karba hozására a koresolyázó-egyesület igazgatósága az utóbbi napokban annyit fáradozott. — Sokkal mozgalmasabb napokat él a vadász-társaság, mely vasárnap is szép számmal jelent meg a támaszfali Pongrácz-féle erdőben, hogy a vadállományt egy kissé megtizedelje.

Betegek karácsonya A helybeli kórház orvosi kara kellemes meglepetésben részesítette a gondjai alatt lévő betegeket. A gyomor- és mellbajosok kivételével a többiek részére karácsonyfát állítottak föl, melynek ajándékaiból mindnyájan részesültek. A karácsonyfát az első emeleti nagy kórteremben az ápolónők igen csinosan díszítették föl, mi a szenvedőkre igen kellemes benyomást tett.

Újévi üdvözetek megváltása. A rimaszombati és vidéke jótékony nőegyesülete valamint a gömörmegei magyar közművelődési egyesület rimaszombati köre elnöksége által kibocsajtott íven aláírtak: Bornemisza Lászlóné 1 frt, Bornemisza László 1 frt, dr. Szabó Samu 1 frt, dr. Szabó Samuné 1 frt, László Józsefné 1 frt, László József 1 frt, Baksay József 1 frt, dr. Veres Samu 1 frt, Konyha Gézáné 1 frt, Stehlszky Ignácáné 50 kr., Papp Zsuzsanna 1 frt, Rásky Bertalané 50 kr., Schvarcz Karola 50 kr., Balogh Endre 1 frt, N. N. 20 kr., Institutóris Endréné 1 frt, Institutóris Endre 1 frt, Benyo Bélané 1 frt, Dr. Lichtscheim Adolf 1 frt, Netkovszky Adolf 1 frt Szakall Lajos 1 frt, Benyo Lajos 1 frt, Káposztás József és neje 1 frt, Lengyel Samu 1 frt, Hudoba Samu 1 frt, Simko Nándor 1 frt, Tibély Zsigmond 1 frt, Marton János 1 frt, Samarjay János 1 frt, Samarjay Jánosné 1 frt, Dapsy Józsefné 1 frt, Kriston László 1 frt, Timko Mihály és neje 1 frt, Újházy Lajos 1 frt, Landau A. 50 kr., Stech Kálmán 1 frt, Zehery László 1 frt, Fábry Jánosné 50 kr, Dr. Mari-kovszky Gusztáv 1 frt, Raisz Emma 1 frt, Madarassy Dezsőné 1 frt, Madarassy Dezső 1 frt, Dr. Löcherer Tamásné 1 frt, Dr. Löcherer Tamás 1 frt, Máriássy Lászlóné 1 frt, Máriássy László 1 frt, Terhes Pál 1 frt, Szerényi János 1 frt, Zschar Gusztávné 50 kr., Vozáry Gyula 50 kr., özv. Czíkora Jánosné 1 frt, Kottasch Rudolf 50 kr., Baksay Istvan 1 frt, id. Süteő Istváné 1 frt, Dr. Rárósy Gyula 1 frt, Molnár József 1 frt, Weisz Károly 1 frt, Farkas Ábrahám 1 frt, Farkas Ábrahámné frt, Kishonthy Gyula 1 frt, Beliczky Viktor 1 frt, Kubinyi Aladár 1 frt, Adám Markusz 1 frt, Weisz Sámuel 50 kr., Török János 1 frt, Barna Imre 50 kr.

A magy. kir. honvédelmi miniszter az 1890. évben a magyar korona országainak területén működendő állandó vegyes felülvizsgáló bizottságok szervezése és összeállítására, s a felülvizsgálók foganatosítása iránt a felülvizsgáló bizottságok polgári elnökeivé, illetőleg helyettesekévé, a jövő 1890-ik évre megbízta Besztercebányán: Biró Radvánszky Béla, Zólyomvármegye főispánját és helyettes polgári elnök gyanánt: Csipkay Károly, Zólyomvármegye alispánját. Egerben: Heves megye főispánját és helyettes polgári elnök gyanánt: Zalár József, Heves vármegye főjegyzőjét. — A felülvizsgáló bizottság működését, ha csak a polgári elnök esetről esetre másnép nem intézkednek, a működési napokon rendszerint délelőtt 9 órakor kezdi meg. Ezen alkalommal a sorozó járásek tisztviselőinek ismételtén is szigorú kötelezettségükre teszi: hogy az illető felülvizsgáló bizottság polgári elnökét minden hónapban és legalább nyolcz nappal a kitűzött határidő előtt pontosan értesítsék arról, vajjon fognak-e és hányan fognak, akár hadkötelesek, akár ezeknek megvizsgálandó férfi rokonai elővezettetni. Ezen értesítés a besztercebányai és szatmárnémeti felülvizsgáló bizottság területi köréhez tartozó sorozójárásek (Véltörvényi utasítás I. Rész I. e) melléklete) tisztviselői részéről a nevezett felülvizsgáló bizottságok helyettes polgári elnökeihez intézendő.

A dohány beváltási árak és osztályozási szabályok. Az országos magyar gazdasági egyesület a pénzügyminiszter átiratlag kérte fel, hogy a dohány beváltási árakat és osztályozási szabályokat a következő három évre állapítsa meg. A dohánytermelés fontos két tényezője ez, mert ezektől függ jó részt a dohánytermelés jövedelmezősége. Az utolsó években a dohánytermelők ellenében támasztott több irányú követelmények a dohánytermelést megnehezítették, jó indulatu eljárást tanusít tehát a kinevtár, midőn e két fontos tényező, mint a beváltási ár, és osztályozási szabályzat megállapításánál kikéri az érdeket gazlaközönség véleményét. Az országos gazdasági egyesület e kérdéssel a dohánytermelési szakosztálynak decz. hó 30-án tartandó ülésében fog foglalkozni.

Vármegyei ujdonságok.

Sajó-Gömör folyamodott a keresk. minisztériumhoz az iránt, hogy országos vásárai jövőre két napon tartassanak, még pedig első napon szarvasmarha és ló, másodikon kirakodó vásár. E kérény felett a miniszter nem dönt addig, míg a szomszédos községek nem nyilatkoznak arra nézve, hogy a két napos vásár mennyiben illeszthető össze érdekeikkel.

Gróf Serényi Béla putnoki földbirtokos folyomodott a keresk. minisztériumhoz az iránt, hogy a minisztérium által jóváhagyott piaci díjszabásban a szarvasmarha és ló részére megszabott 3 krnyi díj 6 kr-ra emeltessek. A kérény felett előzetesen a megye közgyűlése fog határozni.

Községi hullaházak. Főorvosi előterjesztés alapján a megye alispáni hivatala már régebb intézkedett az iránt, hogy minden községben hullaházak állíttassanak. Ez intézkedés folytán a rimaszécsi járás főszolgabírája, Sándor Béla, járása minden községében felállíttatta a hullaházakat. — a többi szolgabírák többé-kevésbé hiányosan járván el, figyelmeztetést kapnak, hogy az alispáni rendeletet személyes felelősség terhe alatt már zius végeig foganatosítsák.

A szarbatóvis kiirtása tekintetéből megyénk alispáni rendeletet bocsátott ki a szolgabírákhoz, hogy ez ártalmas növénynek meg a tavasz folyamán tartózkodó kirtását hatáskörükben megkezdjenek.

A gömörmezei állatorvosok és gyógykevesok nyilatkoztatása érdekében a leszeny hadkiegészítő parancsnokság átiratlag intézte Gömörmegei közönséghez, melyben a megye területén élő és működő állatorvosok és gyógykevesok névgyűjtelé kerit. Megyénkben a következő állatorvosok vannak: Rozsnyón: Kissay János, Debsinán: Adányi György. Rimaszombatban: Jeszay Gáspár (ki gyakorlatot nem folytat) s a közelböréi megválasztott Deli Eiemér, Tornályon: Juhászky Marcell. Putnokon: Járdánhazy Dániel, továbbá: Wilmer József, gyógykeves Királyiban, Nagy-Rézen és Jolsvan szintén vannak állatorvosok

állomások, de a két város oly kevés díjazást állapított meg a fontos állomásokra, hogy okleveles pályázó ismételt hirdetmények folytán sem akadt, minek következménye az lesz, hogy a két helyen hatóságai közbenjárás folytán fognak az állatorvosi fizetéseket felemeltetni.

Ajándék a francia köztársaság elnökének. Kuchta Dániel tiszolczi kereskedő, egy tiszafa gyökérből faragott szép vadászserleget ajándékozott Franciaország iránt való tisztelete jeléül Carnot köztársasági elnöknek. A gyönyörűen faragott tárgyat a magyar nemzeti ezimér és Carnot nevének kezdőbetűi láthatók. A serleg a kiállítás magyar osztályában minden szemlélőnek feltűnt. Ez az egyetlen egy ajándék, mit a köztársaság elnöke magános egyéntől fogadott el, ezt is csak azért, mivel Kuchta határozottan kijelentette, hogy csupán a francia nemzet iránt való tiszteletét kívánja az adomány által kifejezni.

Az italmérés jogát Rozsnyón maga a város vette ki haszonbérbe. A haszonbérlet összesen 14300 fitra rug.

Dobsinszky Vladimír derecsényi születésű egy éves önkéntes, a miskolci helyőrségi bíróság büntető bizottságának jogérvényes ítélete alapján, család vétsége miatt két havi börtönre ítéltetett s önkéntesi jogától megfosztatván, három évi szolgálatra köteleztetett.

Gyermekszínház. A likéri gyártelepi tanító-testület az ott levő kőbányai népiskola növendékeivel 1889. évi december 21-én árva- és szegénysorsú iskolások felruházására a gyártelepi népiskolában igen sikerült gyermekszínelőadást rendezett, mely a kívánt célra meglehetősen összeget jövedelmezett.

Bál. A pelsőzei ev. ref. énekharang egy is, mint olvasó és gazdakör 1890. évi január 12-én a népkönyvtár czéljára a város háza nagy termében táncvizigalmat rendez. — Belépés ára személyenként 50 kr.

Likéren egy tóthegymegi lakos Banics Mihály utitársától Smied Jánosnál 3 forint néhány krajczárt lopott, s midőn ez az összeget visszakérte, amaz őt föbe vágta s elszaladt. A esendőrök a gonosz tolvajt elfogták.

Gyilkosság. Ródován e napokban koresmai verekedés közben Garan János részegen egy beleszurt késével Molesán Andrásra, hogy ez nemskóra belehalt. A szóváltásból eredő gyilkosság eszközlője még egy másik embert is megkéselt. Most a rozsnyói járásbírósi börtönben várja büntetését.

Fagyás. A hideg tél szedi áldozatait. Paesa mellett nemrég egy esontá fagyott női holttestet találtak az erdőn dolgozó napszámosok. A nő körülbelül 38 éves lehetett, középtermetű, barna haj, kerekded arcu, ép fogu volt. Nevét nem tudják. A boldogtalan meztelül indult útjára.

Nyugtatónyozás „A simonyi és danyai ev. ref. egyház története” című műért újabban felülfizettek: Csider Károly 2 frtot, Farkas Ábrahám 1 frt 50 krt, Plichta Soma 50 krt, Sarlay Pálné 2 frt, Farkas Kálmán 50 krt, Fáy Róza 50 krt, Diószeghy Zsigmondné 50 krt, Karkalits Gyula 50 krt. — Az Ur kegyelmének gazdságát sokszorozza meg a kegyeletes oltáron jó szívet áldozó, s nemcsak érzéssel gondolkodó kegyes adakozók lelki, testi életén. Szíves köszönet minden fillérért. Egyszersmind a legnagyobb tisztelettel kérem mindazokat, kik mind ez ideig még be nem küldötték a művecske árát, méltóztassanak a felejtetetlen szerencsétlen véget ért szerző áldott jó emlékének szerény áldozataikat meghozni. — Gömör-Simonyi, 1889. decz. 17. Szük Gyula, ev. ref. segédlelkész.

Vegyes hírek

Carrière. Szabó Béla közlekedésügyi miniszteri titkárt megyénk szülöttjét, főgymnasiumunk egykori növendékét, a Felsője a királyi miniszteri osztálytanácsossá nevezte ki. Összintén örvendünk e kinevezésnek, melyvel midőn egy munkás, szorgalmas, k'pzett földünk nyer kitüntetését, egyszersmind egy tiszteletreméltó életpályát jutott igazán megérdemelt, fényes polczra.

A Karolyi Gáspár emlékére és alapjára Nagy Pál gömöri ev. ref. esperesnél eddig 309 frt 94 kr. gyűlt be. — Az emlékszóbor 8000 frt költségre fog kerülni. Készíti Mátray Lajos tehetséges szobrász.

Csalódás. A „Nyitrai Lapok” valamint szavahihető tanu közlése után kényyszerülve vagyunk ama sajnálatos de szász tény közölni a községek lapunkat olvasni szerető tisztelettel előjáróival, hogy Lavaux gróf és Friesenhof báró meg Ronchetti József tűzoltófelügyelő a Tarnóczy-féle, Nyitára szállított tűzoltófeccskendőket megvizsgálták s a czélra megfelelően épen nem találtak. Nem vagyunk barátai a kellemetlen hír terjesztésének, azonban tájékozás végett mégis szükségesnek véltük a valóságot közöndomásra hozni. Nagyon szemesnek kell lenniük oly drága eszközöknek beszerzése alkalmával!

Nálunk sem ártana. Furesa, de egyszersmind életre való gondolatot pendített meg egyik székesfehérvári lap nem rég megjelent számában. Ugyanis a városi költségvetés tárgyalása alkalmából erősen megrója a törvényhatósági bizottság tagjait, hogy olyan fontos ügy, mint a minő a szóban forgó, sem képes őket a közönyösségükből felrázni és a törvényhatóság tanácskozó termébe becsalni, s a következőket írja: „Valóban elszomorító jelenet az, hogy egy rendkívül fontos, életbevágó közgyűlésre alig jelenik meg 35—40 bizottsági tag és azok közül is legfeljebb 10—15 várja meg a végét, előbbre helyezvén a forró levest, mint a városi közügyeket. Kívánatos lenne, ha ezután hirdetés útján mindenkor vastag betűkkel ki nyomtatva hoznák közönségünk tudomására azon bizottsági tagoknak a nevét, kiknek a bizottsági tag czim csak hiúságnak kielégítésére szolgál, de eszük ágába sincs e czimnek megfelelni. Igaz, hogy a tisztelt bizottsági tagok fehér hollóként néha megjelennek a közgyűlés termében, ilyenkor egyszersmind azt is tudhatjuk, hogy választás van, vagy egyik-másik ügyben érdekelve vannak, s így a legdöbbenetesebb indítványt érdeklől vagy pártszempontból kell leszavazni és ha ez megtörtént épen olyan rohamosan eltűnnek, mint a minő semmit sem érő, a város közügyére nézve hátrányos a megjelenésük.”

A budapesti német színház pénteken legett. Bár nem legszebb, de legnagyobb színhaza volt a fővárosnak, melyben a német műzsa husz év óta jóformán csak tengődött. Néző terén kétezer ember tért el de ily tánczot a színház talán igen ritkán, csak kiváló bécsi művészek ellépte alkalmával láthattak. A szerencsétlenség — mint

minden ily nemű — megváltó, de hazafias szempontból ohajtanunk kell, hogy a magyar fővárosban csak a magyar kultúrának hódoló s ezt ápoló műintézetek legyenek s ezért reméljük, hogy a legelső nemet színház felépítésére nem fognak gondolni.

Humo-komo-nyomoresk Ezik a hó tele van a házfedél; szegény polgár alig-alig éldegél. Bent a kuczkón fázik sok kis gyereke, kün az utcán megdermeszti a tél csipos hidege. Kótyogtat a végrehajtó és belép: szegény polgár! Ládádon van a pecsét. Szegény polgár nem érzesz már hideget: az a pecsét kebeledben gerjeszt szörnyű meleget! Így volt eddig, de jobban lesz ezután, melege lesz délelőtt és délután. Nem lesz ahoz e világon fogható, ha beitt majd jövő tére az állami pótdádó. — Kikutatják ládád zugát, fenekét, égetni fog állandóan a pecsét. Más világra mehetsz tőle egyenest, . . . ez azután a humo-komo-nyomoresk.

A legifjabbik férj. Az amerikai lapok nemrég a legkomolyabban közölték a következő házassági hírt: Edie Frey 14 éves gymnásista tegnap Utikában nőül vette Cushing Anna kisasszonyt. Az ifjú férj az utikai gymnázium III. osztályának tanulója, egyuttal háztulajdonos, a fiatal asszony pedig 20 éves és organista mesternője egy templomnak. Egy new-yorki lap reportere, a nászút után meglátogatta a fiatal házaspárt, és a 14 éves férjet elkísérte reggeli 8 órákor az utikai gymnásiumba, hol tanulóársai roppant ovációkkal fogadták. A tanítás végeztével Frey Edie urat a felesége várta a gymnásium kapujában s karonfogva sétáltak haza.

A Pesti Hírlap, melynek egyik szerkesztőjétől, Mikszáth Kálmán orsz. képviselőtől mai számunk tárczát közöl, a jövő évvel immár 12-ik évfolyamába lép s ma kétszázötvenhatvanul lognépszerűbb, legelterjedtebb lapja Magyarországnak. A lap iránya szabadelvű és demokratikus; vezérezkik, tárcza és karcolatírói s rendes rovatvezetői a legjobb nevű publicisták, szépirodalmi és hírlapírók; e tekintetben elég a munkatársak közül megemlíteni Pulszky Ferencz, Schwarz Gyula, Eötvös Károly, Törs Kálmán, Mikszáth Kálmán, Dr. Kenedy Géza, Borostyáni Nándor, Sebők Zsigmond, Szécsi Ferencz, Szomaházy István, Sziklay János, Bársony István, Iványi Ödön, Kürthy Emil, Antalik Károly, Luby Sándor, Schmittely József, Somogyi Ede, Várkonyi Dezső stb. neveit. — A „Pesti Hírlap” távirati, törvénykezési, napihír és szerkesztői úzenet rovatát leggazdagabb a napilapokéi közt; azonkívül kéthetente zené- és sorshuzási mellékleteket is közöl s e tekintetben egyedül áll a napisajtóban. Mutatványszámokat kívánatra egy hétig küldi ingyen és bérmentve a kiadóhivatal (Budapest, nádor-utca 7. szám) hová az előfizetési pénzek — negyedévre 3 frt 50 kr., egy óra 1 frt 20 kr. — küldendők.

Szerkesztői üzenetek.

„A nagy karácsonyi ajándék” tisztelt írójának tisztelettel izenjük, hogy becses cikke későn érkezett meg hozzánk, mert az ünnepek miatt egy nappal előbb jelenvén meg lapunk, már előbb kénytelenek voltunk egy alkalmi vezérezkiket előállítatni, s ezt azért sem tehettük félre, mert egy órával vettük később becses közleményét az előbbi vezérezkik kiszedése után.

Felelős szerkesztő: **Dr. Veres Samu.**

Kiadó-tulajdonos: **Dr. Bernáth István.**

Magán-hirdetések.

Hirdetmény.

890. sz. — Néhaj **Gelle Istvánné örököseit** illető a rimaszombati 428. telekkönyv és jánosi utcai 40. sz. a. fekvő kőből épült ház tartozékaival, Rimaszombat r. t. város árvaszékeinek 890. számú határozatával 1889. évi **december 28-án d. e. 9 órákor** a város közházánál önkéntes árverés útján eladatni határozatván; árverezni kívánók azon megjegyzéssel hivatnak meg, hogy a feltételek addig is a délelőtti hivatalos órák alatt **Huszth Lajos** árvaszéki előadónál megtekinthetők.

Kelt szab. Rimaszombat r. t. város árvaszékeinek 1889. évi december 13-án tartott üléséből. **Szabó György** árvaszéki elnök.

Táncztanítási jelentés.

Tisztelettel hozom az érdekelt szülők és gyámok, valamint mindkét nembeli ifjuság szíves tudomására, miszerint az évenként Rimaszombatban megtartatni szokott **táncztanítási tanfolyamot** nem mint eddig februárius havában, hanem a régi szokástól eltérve: **már januárius hó 2-án kezdem meg.** Tanítani fogom — a helyes állás és a test kiképzésére megkívántató szabályokon kívül — minden a főbb körökben divatozó legújabb magyar és külföldi tánczokat.

Jelentkezések addig is Kossuth-utcai lakásomon eszközölhetők

Midőn ezt tudatni szerencsém van, a t. közönség szíves pártfogását kikérve maradtam

Rimaszombatban, 1889. évi nov. 16-án.

kiváló úszteiettei:

ZSEMBERY ADOLF,
táncztanító.

Árverési hirdetmény.

A Gömörpanyiti közbirtokosság tulajdonát képező **korcsma-épület** állás, ől és kertel, **malom**, melléképületeivel, **két lakóház** belsőséggel, **egy kovács-műhely** az országút mellett, **egy darab föld** és **egy darab rét** jövő **1890-ik év január 12-én** d. e. 10 órákor többet ígérés útján, s a kikiáltási ár 10 százalékának előleges letévése mellett elfog árvereztetni, melyre az érdekelteket ezennel tisztelettel meghívom.

Kelt Gömör-Panyiton, 1889. decz. 19.

Szentiványi Géza,
közbirt. igazgató.

Verseny tárgyalási hirdetmény.

A gömörmegyei m. kir. államépítészeti hivatal területén levő Tiszolcz-Murány-Vernár-Poprádi államilag segélyezett megyei törvényhatósági hadászati uton 1890. évben eszkezelendő kavics-szállítás biztosítása iránt 1890. évi január hó 9-én d. e. 10 órákor a fennírtett államépítészeti hivatal helyiségében zárt írásbeli ajánlatok útján verseny tárgyalás tartatik.

Felhivatnak ennél fogva vállalkozni kívánók, hogy ajánlataikat a fennírtett államépítészeti hivatalhoz czimelve legkésőbb a kitűzött tárgyalási nap d. e. 10 órájáig nyújtsák be.

Az ajánlatok az építészeti hivatalnál átvehető ajánlati minca és felosztási kimutatás szerint teendők.

Az ajánlathoz a bánatpénznek az adóhivatalba, illetőleg állampénztárba történt befizetéséről kiállított nyugta esatolandó.

A bánatpénznek a tárgyalásnál alapul szolgáló felosztásban kitett mennyiség után az ajánlattevő által ígért árak összegének legalább 5%-át kell kitennie.

Kézpénz vagy értékpapírok az ajánlatok mellett el nem fogadtatnak.

A szállítandó kavics mennyiség átlaga, a szállítási szerződés és részletes feltételek az ajánlati minta és annak mellékleteit képező felosztási kimutatás és köminták az államépítészeti hivatalnál a szokott hivatalos órákban megtekinthetők, illetve átvehetőek.

Rimaszombat, 1889. december 19-én.

Jurasko Jakab, hivatalfőnök.

Fontos regále-bérlőknek.

Rum, szilvórium, törköly- és seprőpálinka

ugy nemkülönbén mindennemű

LIKŐR, SZESZESITAL- és ECZET

hideg uton minden készülék nélkül előállítható

WATTERICH ARNOLD

Budapest, Dohány-utca 51. sz.

(az izr. imaház átellenében)

a jutalmazott **esszenciák** és **ätherikus olajok** által.

Vizahólyag, glycerin, bor-zamat, savtalanító por, borszinek, borszesz, derítő-por és mindennemű borbetegségek elleni szerek raktára.

Kezelési utasítások és árjegyzék ingyen.

Parafadugaszok és ezinkupak.

Szesz megtakarítására való pálinka-erősítő esszencia 1—5

Ügynök felvétetik.

Hirdetmény.

6847. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a **m. kir. kincstár** végrehajthatónak **Endrész József** és **János** kisk. **Endrész Terézia, Margit, Balázs** végrehajtást szenvedő elleni 7 forint 67 kr. adókövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék területén levő Alsó-Hangony községben fekvő az alsó-hangonyi 67. sztkönyvben foglalt Endrész József, Endrész János kisk. Endrész Terézia, Margit és Balázs nevén áll. A. I. 1—7. sorszám alatt $\frac{1}{18}$ urbéri telekre 20/d. számú házra és urb. erdő s legelő illetményre 292 frt és A. II. 1—24. sorszám $\frac{1}{18}$ urb. telek külsőségre és urb. erdő s legelő illetményre az árverést 132 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1890-ik évi január hó 28-ik napján d. e. 10 órákor Alsó-Hangony községbe a községi bíró házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis A. I. alatti $\frac{1}{18}$ urb. telekre 29 frt 20 krt, A. II. alattira 13 frt 20 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Rimaszombatban, 1889. évi okt. hó 24. napján. A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Hänrich, kir. tszéki bíró.